

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19Co/605/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3513208345
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 10. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Beáta Čupková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2015:3513208345.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Beáty Čupkovej a sudcov JUDr. Viery Škultétyovej a JUDr. Aleny Záhumenskej v právnej veci navrhovateľky M., právne zastúpenej P. proti odporkyni P., zastúpenej P., o vrátenie daru, na odvolanie odporkyne proti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom, č.k. 12C/136/2013-116 zo dňa 15. júla 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **m e n í** tak, že návrh navrhovateľky **z a m i e t a**.

Navrhovateľka je **p o v i n n á** zaplatiť odporkyni náhradu trov konania vo výške 304,74 Eur, do 3 dní, do rúk zástupcu odporkyne.

Navrhovateľka je **p o v i n n á** zaplatiť trovy konania štátu vo výške 17,92 Eur, na účet Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom, do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd svojím rozsudkom uložil odporkyni povinnosť vrátiť navrhovateľke dar, a to spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 1/6-iny na byte č. X, nachádzajúci sa v bytovom dome, súpisné číslo XXX, postavený na parcele č. XXX/X, zapísaný na liste vlastníctva č. XXXX pre katastrálne územie W., vedeným Okresným úradom P., katastrálny odbor, do troch dní od nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku. Rozhodol o povinnosti odporkyne zaplatiť navrhovateľke náhradu trov konania, k rukám právneho zástupcu vo výške 1.409,99 Eur, do troch dní od nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku. Odporkyni uložil povinnosť zaplatiť náhradu trov konania štátu vo výške 17,92 Eur, na účet Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom, do 15 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku. Svoje rozhodnutie odôvodnil skutkovými zisteniami vyplývajúcimi z vykonaného dokazovania, z ktorého vyvodil záver, že odporkyňa sa opakovane a po dlhú dobu hrubo urážlivo správa k navrhovateľke - matke odporkyne, ktorú slovné napadla. Správanie odporkyne považoval za kvalifikované porušenie morálnych pravidiel tým, že sa voči nej správa hrubo urážlivo, po vyostrení konfliktov sa s navrhovateľkou nerozpráva a je aj odôvodnená pochybnosť o fyzických útokoch, ktoré vyplynuli zo svedeckých výpovedí a navrhovateľky, a to aj napriek tomu, že odporkyňa svedecké výpovede spochybnila. Uviedol, že akokoľvek by odporkyňa nesúhlasila s navrhovateľkou či už v spôsobe užívania nehnuteľnosti, v názoroch na hudbu a náboženstvo, nepáčili sa jej vyjadrenia, neospravedlňuje ju to v dlhodobom používaní vulgarizmov a v neposlednom rade ako potomok navrhovateľky má povinnosť podľa svojich schopností poskytnúť navrhovateľke potrebnú pomoc v starobe a súčasne rešpektovať právo vyplývajúce navrhovateľke z práva vecného bremena. Správanie odporkyne posúdil ako dlhodobo hrubo urážlivé, v rozpore s dobrými mravmi, a preto podľa § 630 Občianskeho zákonníka rozhodol o povinnosti odporkyne vrátiť dar navrhovateľke.

Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie odporkyňa. Žiadala, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrh zamietne. Uplatnila si náhradu trov konania. V odvolaní akcentovala, že celé súdne konanie je iniciované výlučne z strany dcéry navrhovateľky, resp. sestry odporkyne, ktorá má záujem nadobudnúť do svojho vlastníctva predmet tohto sporu. Dcéra navrhovateľky, resp. jej manžel opakovane úmyselne vyvoláva vzájomné spory v rodine, pričom odporkyňa, a to s poukazom najmä na jej zdravotné postihnutie, ako i komplikovanejšiu povahu, reaguje podráždene a možno miestami i neprimerane k danej situácii, čo však nemôže mať za následok vrátenie daru navrhovateľke, a to po 18 rokoch od obdarovania. Súdu vytýkala, že pri svojom rozhodovaní vychádzal výlučne z výpovedí zo strany navrhovateľky, resp. ňou navrhnutých svedkov a nepostupoval podľa zásad občianskeho súdneho konania v tom zmysle, že riadne nevykonal, resp. riadne nevyhodnotil všetky dôkazy zo strany účastníkov konania. Považovala za potrebné upozorniť na to, že je podielovou spoluvlastníčkou predmetnej nehnuteľnosti v podiele 1-ica, a preto zastáva názor, že účelom konania je dosiahnuť vyporiadanie z nehnuteľnosti s tým, že ľahšie je vyporiadanie z podielu 1/3-ina ako z podielu 1-ica.

Navrhovateľka vo vyjadrení k podanému odvolaniu uviedla, že závery súdu prvého stupňa vychádzajú zo zisteného skutkového stavu s tým, že z hľadiska na charakter a okolnosti sporu je nepochybné, že okrem vypočutých svedkov O. W. a F. P. sú všetci svedkovia priamo zainteresovaní v konfliktoch. Odporkyňa, ktorú navrhovateľka vyzvala na vrátenie daru a následne aj žalovala o jeho vydanie, sa k nej nespráva ako dcéra k matke. Konflikty sa stupňujú, navrhovateľka nemá kde ísť bývať. Odporkyňa tvrdí, že sestra G. ju chce vyhnúť z bytu, ktorý jej patrí, a v ktorom sa vie pohybovať napriek svojmu postihnutiu ako čiastočne nevidiaca, čo je navrhovateľke úprimne ľúto, avšak je zrejmé, že aspoň čiastočne vidí, keď môže byť niekoľko hodín denne, často aj po polnoci, na internete. Navrhla, aby krajský súd rozsudok okresného súdu potvrdil.

Krajský súd preskúmal vec v zmysle ust. § 212 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok okresného súdu je potrebné zmeniť podľa § 220 O.s.p. Vo veci bolo rozhodnuté na pojednávaní nariadenom podľa § 214 ods. 2 písm. a) O.s.p.

V preskúmvanej veci sa navrhovateľka domáhala, aby súd uložil odporkyňi povinnosť vrátiť navrhovateľke dar, a to spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 1/6-iny na byte č. X, nachádzajúci sa v bytovom dome, súpisné číslo XXX, postavený na parcele č. XXX/X, zapísaný na liste vlastníctva č. XXXX pre katastrálne územie W., vedený Okresným úradom P., katastrálny odbor.

Zo skutkových zistení prvostupňového súdu v nadväznosti na obsah spisu je zrejmé, že navrhovateľka ako podielová spoluvlastníčka nehnuteľnosti, zapísanej na LV č. XXX pre k.ú. W., domu, súpisné číslo XXX, postavenom na parcele č. XXX (dom bez pozemku) vo veľkosti 1/3-iny notárskou zápisnicou, napísanou dňa 12.08.1996 B. M., notárkou, so sídlom v P. N 243/96, Nz 199/96 darovala predmetnú nehnuteľnosť odporkyňi a jej sestre G. F., rovnakým dielom, t. j. 1/6-inu. Zároveň touto zmluvou bola uzavretá zmluva o zriadení práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, ktorým oprávnenej M. P. vzniklo právo doživotného bývania v dome, súpisné číslo XXX, spoluužívanie prísluších priestorov, právo na opateru a starostlivosť v čase nemoci a staroby, čomu zodpovedá povinnosť povinných G. F. a P. P. toto právo rešpektovať s tým, že táto povinnosť prechádza na prípadného ďalšieho vlastníka nehnuteľnosti.

Navrhovateľka listom zo dňa 06.05.2013 odvolala darovanie podielu 1/6-iny z domu (a dnes už z bytu č. X) s príslušenstvom, ktorý darovala odporkyňi v darovacej zmluve, obsiahnutej v notárskej zápisnici Nz 199/96, N 243/96 v bode III. zo dňa 12.08.1996. Zároveň vyzvala odporkyňu, aby dar navrhovateľke vrátila do 15.05.2013, prípadne, aby vyjadrila námietky k vráteniu daru. V listine o odvolaní darovania navrhovateľka uviedla, že v minulosti, ale aj nedávno sa odporkyňa voči navrhovateľke správala urážlivo tým, že jej oplzlo nadávala, kričala na ňu, napadla ju, napadla aj jej druhú dcéru, ktorej tiež nadáva, nedávno ju opľula a fyzicky napadla.

V prípade súdneho sporu o vrátenie daru, ktorý je dôsledkom naplnenia dispozície právnej normy podľa § 630 Občianskeho zákonníka, súd svojím rozhodnutím deklaruje vznik a zánik práv a povinností darcu a obdarovaného ku dňu doručenia kvalifikovanej výzvy. Z uvedených dôvodov sú právne relevantné len tie okolnosti, ktoré nastali ku dňu doručenia kvalifikovanej výzvy.

Ustanovenie § 630 Občianskeho zákonníka upravuje, že darca sa môže domáhať vrátenia daru, ak sa obdarovaný správa k nemu alebo členom jeho rodiny tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy.

Podľa tohto ustanovenia právny vzťah z darovania zaniká na základe kvalifikovaného porušenia dobrých mravov správaním sa obdarovaného voči darcovi, poprípade členom jeho rodiny a na základe jednostranného prejavu darcu voči obdarovanému, ktorý sa domáha vrátenia daru. Právo na vrátenie daru vzniká darcovi okamžikom konania obdarovaného, ktorý svojim chovaním hrubo porušil dobré mravy.

Výklad pojmu „rozpor s dobrými mravmi“, ktorý je významný z hľadiska aplikácie ust. § 630 Občianskeho zákonníka, kvalifikácia hrubého porušenia dobrých mravov obdarovaným vo vzťahu k darcovi a členom jeho rodiny, vrátane jeho intenzity ako podmienky vrátenia daru podľa citovaného zákonného ustanovenia je súdnou praxou ustálené. Predpokladom úspešného uplatnenia práva darcu je totiž také správanie sa obdarovaného, ktoré možno s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Obvykle tak ide o porušenie značnej intenzity alebo o porušovanie sústavné, a to či už fyzickým násilím, hrubými urážkami, neposkytnutím potrebnej pomoci a podobne. Nie každé správanie sa, ktoré nie je v súlade so spoločensky uznávanými pravidlami slušného správania vo vzájomných vzťahoch medzi ľuďmi, naplňuje znaky § 630 Občianskeho zákonníka; predpokladom aplikácie tohto zákonného ustanovenia je kvalifikované porušenie morálnych pravidiel konkrétnym správaním obdarovaného, ktorého stupeň závažnosti je hodnotený podľa objektívnych kritérií a nielen podľa subjektívneho názoru darcu.

Účastník sporového konania má podľa § 101 ods. 1 O.s.p. povinnosť prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania najmä tým, že pravdivo a úplne opíše všetky potrebné skutočnosti, označí dôkazné prostriedky a dbá na pokyny súdu. Okruh rozhodujúcich skutočností je určovaný hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny vzťah účastníkov. Táto norma zásadne určuje jednak rozsah dôkazného bremena, t. j. okruh skutočností, ktoré musia byť ako rozhodné preukázané, jednak nositeľa dôkazného bremena, t. j. toho, v koho právnom záujme je tvrdiť a preukazovať právne významné skutočnosti.

Rozsah dôkazných povinností je v sporovom konaní zásadne určovaný rozsahom povinnosti tvrdiť skutočnosti, pretože na to, aby mohol účastník nejakú skutočnosť preukázať, musí ju najprv tvrdiť. Zmyslom bremena tvrdenia je umožniť súdu rozhodnúť vo veci samej aj v takých prípadoch, keď určitá skutočnosť, významná podľa hmotného práva pre rozhodnutie veci, pre nečinnosť účastníkov nemohla byť preukázaná, lebo vôbec nebola účastníkmi tvrdená.

Navrhovateľka sa na pojednávaní odvolacieho súdu nevedela vyjadriť o vlastníckych vzťahoch k nehnuteľnosti, v ktorej má z titulu zmluvy zo dňa 12.08.1996 právo doživotného bývania. Nevedela sa vyjadriť k ďalšiemu spolužitiu s odporkyňou v prípade, ak by navrhovateľka bola v predmetnom konaní úspešná, keďže odporkyňa zostane v predmetnej nehnuteľnosti zachovaný spoluvlastnícky podiel v rozsahu 1/3-ina. Aj keď navrhovateľka považuje bývanie spolu s odporkyňou za neznesiteľné, uviedla, že ani v takom prípade nejde bývať k svojej druhej dcére, ktorá jej pomáha, robí jej nákupy. Vzťah medzi svojimi dcérami navrhovateľka označila tak, že odporkyňa svoju sestru a jej manžela nenávidí. Podľa vyjadrenia navrhovateľky odporkyňa navrhovateľku nerešpektuje, neposlúcha, má nahlas pustenú hudbu, odporkyňa tancuje pred počítačom, čo usúdila z toho, že má pustenú hudbu a v izbe má sukničky. Odporkyňa navrhovateľke nadáva, ponižuje ju, je vulgárna.

Tvrdenia navrhovateľky pred odvolacím súdom spolu s obsahom výzvy na vrátenie daru a s obsahom žalobného návrhu (ktorý je založený na zhodných tvrdeniach ako výzva - odvolanie darovanie), neidentifikujú žiadnu konkrétnu udalosť, odôvodňujúcu vrátenie daru s výnimkou jedného fyzického útoku zo strany odporkyne na navrhovateľku, keď odporkyňa mala byť v noci na počítači zamknutá v izbe a jej syn (F., narodený v roku XXXX) plakal, navrhovateľka bola odporkyňu zavolať a odporkyňa reagovala tým, že navrhovateľku sotila. Navrhovateľka sa zachytila komody, lebo to nečakala. Navrhovateľka ani na výslovnú otázku súdu neodpovedala, kedy došlo k fyzickému útoku. Len označila, že to bolo v roku 2013 alebo 2014. Žiadne iné fyzické útoky navrhovateľka netvrdila, preto nemohli byť ani predmetom dokazovania.

Za predpokladu, že k vyššie popísanému incidentu došlo do dňa 06.05.2013 (ktorý deň bolo vypracované oznámenie o odvolaní darovania), aj za predpokladu, že by súd uveril tvrdeniu navrhovateľky a mal tento incident za preukázaný, súd by tento konflikt kvalifikoval len ako exces v správaní sa odporkyne. Odvolací súd nemá záujem zľahčovať tento prípadný útok odporkyne na navrhovateľku, avšak v žiadnom prípade tento konflikt nemožno považovať za tak intenzívny, že by bol dôvodom na vrátenie daru podľa § 630 Občianskeho zákonníka, nakoľko šlo o ojedinelé a neopakujúce sa fyzické napadnutie s tým, že žiadne iné fyzické útoky neboli navrhovateľkou konkretizované, individualizované a identifikované.

V žalobnom návrhu a oznámení o odvolaní darovania navrhovateľka požaduje vrátenie daru z dôvodu, že odporkyňa sa správa urážlivo, že navrhovateľke oplzlo nadáva, kričí na ňu, aj na druhú dcéru a nedávno ju opľula, ktoré správanie v podstate odporkyňa popiera. Spolužitie s matkou nepovažuje za konfliktné, že to nerieši, že si pustí hudbu a má po všetkých problémoch. Iné bývanie nemá. Ani v prípade, že by ju sestra vyplatila z predmetnej nehnuteľnosti, nemá záujem sa z bytu odsťahovať. Uvádza, že nič nekomentuje, že je ticho. Prebiehajúci súdny spor jej prekáža. Je ťažko zdravotne postihnutá, nepracuje, nikdy nepracovala. Na základnú školu chodila do W., kde ju mama vozila. S matkou vždy dobre nažívala, pomáhala jej, robila jej masáže, pomáhala jej pri vykonávaní hygieny, v byte sa cíti dobre, matke neubližuje, a hoci by mala dôvod, nikdy na svoju matku nedala žiadne trestné oznámenie. Má maloleté dieťa a partnera, ktorý k nej občas chodieval, takýto vzťah obidvom vyhovuje. Potvrdila, že hudbu počúva, podľa jej názoru hudba nie je pustená tak hlasno, aby to mohlo navrhovateľke prekážať. Pokiaľ ju matka na hlasitosť hudby upozorní, cez deň hudbu nestíši, večer počúva hudbu na sluchátka, rešpektuje nočný kľud, t. j. po 22:00 hod. Vulgarizmy nepoužíva, vulgárne matku neosočuje, matka o vulgarizmoch hovorí len z dôvodu, aby dosiahla vrátenie daru.

Odvolací súd, na rozdiel od názoru súdu prvého stupňa, zastáva názor, že znaky skutkovej podstaty ust. § 630 Občianskeho zákonníka nenapĺňujú navrhovateľkou tvrdené dôvody na vrátenie daru, vulgarizmy a hlasná hudba. Aj keď odvolací súd nezopakoval dokazovanie výsluchmi svedkov, tieto dôkazy vykonal súd prvého stupňa a z týchto dôkazov je nepochybný záver o tom, že odporkyňa sa vyjadruje vulgárne (vyplývalo z výpovedí G. F. staršej, G. F. mladšej, z výsluchu G. F.) a je nepochybné, že odporkyňa v denných hodinách počúva hlasitým spôsobom hudbu, ktoré správanie sa nesporne prieči dobrým mravom a nie je v súlade so všeobecne uznávanými pravidlami správania sa vo vzájomných vzťahoch medzi rodinnými príslušníkmi. Pokiaľ odporkyňa navrhovateľku nerešpektuje, neposlúcha, púšťa si hlasito hudbu a vulgárne sa vyjadruje, nenapĺňuje takéto správanie odporkyne znaky hrubého porušenia dobrých mravov, preto odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že návrh navrhovateľky zamietol.

Podľa konečného rozhodnutia vo veci úspešnej odporkyne vzniklo právo na náhradu trov odvolacieho konania proti navrhovateľke, ktorá úspech v konaní nemala (§ 142 ods. 1 O.s.p.). Odvolací súd priznal odporkyne náhradu trov konania, ktorá spočíva v odmene advokáta za 3 úkony právnej služby, a to príprava a prevzatie zastúpenia, vypracovanie odvolania a účasť na pojednávaní podľa § 13 ods. 1 písm. a), c), d) vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v sume 188,27 Eur (61,87 Eur + 61,87 Eur + 64,53 Eur), 2 x režijný paušál po 8,04 Eur, 1 x režijný paušál po 8,39 Eur, spolu 24,51 Eur, náhrada za stratu času podľa § 17 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. 6 polhodín po 13,98 Eur v sume 83,88 Eur, náhrada za cestovné výdavky podľa § 16 ods. 4 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v sume 5,75 Eur a náhrada za používanie motorového vozidla podľa zákona č. 283/2002 101 km x 0,183 Eur, spolu 18,48 Eur + 20 % DPH, celkom 304,74 Eur.

S ohľadom na procesný neúspech navrhovateľky v konaní a rozhodnutie súdu o povinnosti nahradiť odporkyne trovy konania, odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa aj vo výroku o trovách konania štátu, k úhrade ktorých zaviazal navrhovateľku (§ 148 ods. 1 O.s.p.).

Rozhodnutie bolo senátom prijaté jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.